

Hänvisning  
VN/10772/2024,  
VN/10772/2024-VM-1

Finansministeriet  
  
kirjaamo.vm@gov.fi

Kontaktperson  
Byråchef Runa Tufvesson

Ärende

## **Synpunkter på konsekvenserna av skatteundantaget på försändelser (post och gods) mellan riket och Åland**

Ålands skatteundantag inom EU medför en nationell skattegräns, mellan riket och Åland. Finansministeriet har begärt att landskapsregeringen redogör för de konsekvenser skattegränsen har för försändelser (post och gods) mellan riket och Åland. Enligt begäran ska de största problemen och möjliga motiverade lösningar redogöras för.

### **Omfattning och begränsningar**

Landskapsregeringen uppmärksammar Finansministeriet på att det inom ramen för ett yttrande svårligen låter sig göras att redogöra för alla de stora problem skattegränsen medför och att det är särskilt vanskligt att presentera förslag på motiverade lösningar.

Skatteundantaget utgör en förutsättning för den åländska samhällsekonomin, vilket Ålands statistik och utredningsbyrå beskrev redan år 2004 i rapporten: *Det åländska skatteundantagets samhällsekonomiska betydelse – idag och i framtiden*. Samtidigt medför skattegränsen svårigheter som skapar frustration i det åländska samhället. Landskapsregeringen beskriver i detta yttrande den problematik som föreligger. Landskapsregeringens ambition är att det inom ramen för skatteundantaget ska gå att identifiera möjliga förenklingar.

Landskapsregeringen framför förslag på förenklingar så långt dessa gått att utreda. I övrigt redogör landskapsregeringen för problematiken. Den beskrivna problematiken bör kunna utgöra grund för en bedömning av om det finns några möjligheter för behöriga myndigheter att, inom ramen för skatteundantaget, vidta åtgärder för att åstadkomma lättnader.

Landskapsregeringen har beaktat synpunkter från Ålands Näringsliv och Företagarna på Åland. Landskapsregeringen har även, särskilt vad gäller transporter och deklarationskrav för privatpersoner, beaktat vissa synpunkter från transportsektorn.

### **Skattegränskontorets arbete**

Landskapsregeringen finansierar tillsammans med åländska rederier ett skattegränskontor. Detta initiativ beskrivs närmare i Ålands Näringslivs yttrande, vilket finns bilagt. Landskapsregeringen samarbetar med skattegränskontoret och arbetet med att finna förenklingar för det åländska näringslivet sker huvudsakligen genom detta samarbete.

Landskapsregeringen lyfter i detta yttrande vissa av de frågeställningar som framkommit genom det ovan nämnda samarbetet, men hänvisar även till övriga delar av de synpunkter som framförs i yttrandet från Ålands Näringsliv och dess skattegränskontor.

### **Synpunkter från Företagarna på Åland**

Landskapsregeringen bifogar synpunkter från föreningen Företagarna på Åland, vilka framgår av bifogat yttrande.

Problemställningarna Företagarna på Åland lyfter visar på den samhällsdiskussion skattegränsen ger upphov till på Åland. Landskapsregeringen bifogar synpunkterna även för det fall arbetsgruppen skulle finna att någon av problemställningarna i det bifogade yttrandet kunde underlättas genom åtgärd från behörig myndighet.

Landskapsregeringen uppmärksammar särskilt arbetsgruppen på problematiken kring reparationer och returer och att det vore önskvärt om det kan bedömas ifall det finns någon möjlighet till lättnader avseende dessa förfaranden avseende både företag och privatpersoner

### **Förslag på personer som kunde höras av arbetsgruppen**

Landskapsregeringen föreslår att åtminstone följande personer höras av arbetsgruppen.

- Ordförande för referensgruppen för Ålands finansministers arbete med skattegränsen Anders Ekström, Ålands lagting
- Avdelningsjurist Svante Fagerlund, Ålands landskapsregering
- Sakkunnig inom skattegränsfrågor Valtteri Satomaa, Ålands Näringsliv
- Chef för posttjänster Eivor Granberg, Åland Post Ab

Om arbetsgruppen har frågor kring vilken påverkan EU:s nya tullkodex har på skattegränsen kan landskapsregeringens ministerråd Anton Nilsson, Finlands ständiga representation vid EU höras.

### **Inledande anmärkningar kring skattegränsen**

Vid Finlands och Ålands anslutning till EU år 1995 konstaterades att transporterna mellan Finland, Åland och Sverige både var av ekonomisk betydelse och var viktiga för försörjningsberedskapen för Finland och Åland. Finland och Åland såg därför gemensamt

till att Åland erhöi en särställning utanför EU:s skatteområde. Att transporter mellan Finland, Åland och Sverige kan säkerställas är av yttersta vikt både för Åland och Finland. I sammanhanget kan lyftas att mer än 95 procent av den finländska importen och exporten transporteras till sjöss, enligt uppgift hämtad från Rederierna i Finland. Detta understryker ytterligare att fungerande sjötransporter är en nationell fråga.

Samtidigt behöver det åländska landbaserade näringslivet ha möjligheter att fortsätta verka, trots den särställning Åland har utanför EU:s skatteområde.

Utöver det åländska landbaserade näringslivet drabbas även åländska privatpersoner av skattegränsen. Detta i form av omfattande administrativa bördor och risker för till exempel erläggande av dubbel mervärdesskatt eller, i likhet med näringslivet, att leverantörer vägrar leverera varor till Åland med anledning av det merarbete skattegränsen medför.

Problematik uppstår särskilt då varor behöver sändas i retur, garantireparationer behöver genomföras eller vid andra förfaranden som medför att varor behöver passera skattegränsen, utöver vad som ursprungligen avsetts vid viss transaktion.

Kunskapen om Ålands skatteundantag och regelverk varierar betydligt mellan olika myndigheter. Detta resulterar i inkonsekventa och ibland direkt motstridiga besked, vilket skapar rättsosäkerhet för både företag och privatpersoner. Bristande intern samordning inom statliga myndigheter leder till olika tolkningar, vilket i sin tur gör att företag avstår från att handla med Åland eller inför egna, ibland felaktiga, interna rutiner.

### **Förenklingar inom ramen för EU:s tullkodex**

Arbetsgruppen kan undersöka förenklingar som skulle kunna vara möjliga inom ramen för gällande lagstiftning och EU:s tullkodex. För det fall arbetsgruppen skulle finna att EU:s tullkodex innebär hinder för viss förenkling kan arbetsgruppen bedöma vilka specifika hinder som föreligger och om det vore möjligt att genom en delegerad rättsakt hantera problematiken.

Det pågår ett arbete med en ny tullkodex inom EU. Landskapsregeringen finner att det arbete som pågår med EU:s nya tullkodex på ett övergripande plan kan anses syfta till ökad digitalisering och förenklingar. Avseende de förenklingsförslag som nu föreslås har de ändringar som kan uppkomma genom EU:s nya tullkodex inte kunnat beaktas. De förenklingar som nu föreslås på ett nationellt plan bör anses vara i linje med arbetet på EU-nivå.

### **Förenklingar för det landbaserade näringslivet**

Tulladministration tillämpas på alla varutransporter över Ålands skattegräns. Detta medför avsevärt ökade kostnader både i behov av spedition och administrativ personal för åländska företag.

Landskapsregeringen har tillsammans med Ålands Näringslivs skattegränskontor utrett ett flertal möjliga förenklingar inom ramen för EU:s tullkodex. Följande exempel på frågeställningar har diskuterats. Ytterligare frågeställningar framgår av Ålands Näringsliv yttrande, se bilaga.

### **Uttryckliga förenklingar**

Möjligheterna att lämna kompletterande deklarationer inom ramen för EU:s tullkodex samt möjliga förenklingar redogörs för i det följande.

#### *Avsnitt 3 förenklade tulldeklarationer*

Artikel 166 Förenklad deklaration

Artikel 167 Kompletterande deklaration

#### *Avsnitt 5 andra förenklingar*

Artikel 177 Förenkling av upprättandet av tulldeklarationer för sådana varor som omfattas av olika undernummer i tulltaxan

Artikel 179 Centraliserad klarering

Artikel 182 Registrering i deklarantens bokföring

Artikel 185 Egenbedömning

#### *Artikel 167 Kompletterande deklaration*

1. När det gäller en förenklad deklaration enligt artikel 166 eller en registrering i deklarantens bokföring enligt artikel 182 ska deklaranten inge en kompletterande deklaration som innehåller de uppgifter som krävs för det berörda tullförfarandet vid det behöriga tullkontoret inom en särskild tidsfrist.

...

3. Tullmyndigheterna får frångå kravet på en kompletterande deklaration när samtliga följande villkor tillämpas:

- a) Den förenklade deklarationen avser varor vars värde och kvantitet faller under den statistiska tröskeln (1 000 euro/kg).
- b) Den förenklade deklarationen innehåller redan all information som behövs för det berörda tullförfarandet.
- c) Den förenklade deklarationen inges inte som en registrering i deklarantens bokföring.

*Artikel 55 Allmänna regler om övervakning av övergång till fri omsättning eller export av varor i kommissionens genomförandeförordning 2015/2447 anger följande:*

5. När kravet på att inge en kompletterande deklaration frångås i enlighet med artikel 167.3 i kodexen eller den kompletterande deklarationen inges eller görs tillgänglig i enlighet med artikel 225 i denna förordning ska tillståndshavaren minst en gång i månaden skicka de uppgifter som kommissionen kräver till tullmyndigheterna eller ska tullmyndigheterna samla in uppgifterna från deklaratens system.

- Tullens företagsrådgivning och tillståndscentral har i november år 2024 uppgett att Tullen i Finland inte beviljar befrielse från att inge kompletterande deklarationer.

Frågor för diskussion:

- Varför tillämpas inte denna möjliga befrielse från att inge kompletterande deklarationer?
- Vad skulle det innebära i praktiken att tillståndshavaren ska "skicka de uppgifter som kommissionen kräver" eller att tullmyndigheterna ska "samla in uppgifterna från deklaratens system"?

#### **Artikel 177 Förenkling av upprättandet av tulldeklarationer för sådana varor som omfattas av olika undernummer i tulltaxan**

- En förenkling med mycket potential, redan under utredning hos Tullen. Ordalydelsen tar inte hänsyn till särskilda skatteområden, då den utgår från att man anger den varukod som leder till den högsta importtullen, vilka alltså inte tillämpas mellan särskilda skatteområden och resten av unionen (inom samma tullområde).
- På ett knappt år har Tullen fortfarande inte kommit med tillämpningsanvisningar för särskilda skatteområden. Finns det möjligheter att ta fram och prioritera tillämpningsanvisningar för särskilda skatteområden?

#### **Artikel 185 Egenbedömning**

1. Efter en ansökan får tullmyndigheterna tillåta en ekonomisk aktör att utföra vissa tullformaliteter som egentligen skulle utföras av tullmyndigheterna, i syfte att fastställa vilket import- och exporttullbelopp som ska betalas, och att utföra vissa kontroller under tullövervakning.

2. Den som ansöker om ett tillstånd enligt punkt 1 ska vara en godkänd ekonomisk aktör för tullförenklingar.

- Tullen har den 22 april 2025 uppgett följande: "Tillsvidare medger Tullen i Finland inte tillstånd till egenbedömning (SAS), inte heller gör tulladministrationerna i andra medlemsländer det. Tillståndstypen SAS finns i lagstiftningen, men i praktiken medges tillstånd ändå inte."
- Varför tillämpas inte detta tillstånd? Vilka möjligheter skulle detta tillstånd i praktiken öppna upp för?

### **Skattegränsens konsekvenser för privatpersoner**

En konsekvens av skattegränsen är att alla varor som skickas till eller från Åland måste förtullas, även om det gäller gåvor eller privatpersoners egna tillhörigheter.

Många företag har helt slutat leverera till Åland på grund av den ytterligare administrationen. Detta minskar konkurrensen vilket i sin tur gör att ålänningar har färre valmöjligheter och ofta tvingas köpa till högre priser.

Vid varuinköp över skattegränsen måste privatpersoner själva eller genom ombud deklarerar varans värde. Detta innebär flera extra administrativa steg.

### **Dubbel mervärdesbeskattning och bristfälligt IOSS-system**

Ett återkommande och allvarligt problem är förekomsten av dubbel mervärdesbeskattning. Detta sker när finländska företag inte tillämpar mervärdesskattefri försäljning till Åland. När varan sedan förtullas på Åland måste mottagaren betala mervärdesskatt igen. Detta skapar direkt ekonomisk skada för konsumenter och ineffektivitet för myndigheter som tvingas hantera onödiga återbetalningsärenden. Motsvarande problematik förekommer även avseende försändelser med IOSS-nr (Import One Stop Shop) i fall där kunden betalar mervärdesskatt i samband med inköpet och sedan inte kan använda sig av IOSS-nr i samband med införtullningen, eftersom IOSS numret inte kan användas eller identifieras i systemet, vilket resulterar i ytterligare en betalning av mervärdesskatt.

### **Förslag på förenklingar avseende försändelser mellan privatpersoner**

I det följande redogörs för förslag på möjliga förenklingar avseende privatpersoner. Syftet med förenklingarna är att undvika onödig administration och särskilt att förhindra situationer där varor som redan beskattats inom landet påförs dubbel mervärdesskatt. Eftersom Åland redan omfattas av EU:s tull- och säkerhetsunion bedöms det inte föreligga något behov av ytterligare kontroll- eller övervakningsåtgärder ur säkerhets- eller konsumentskyddssynpunkt för denna typ av försändelser.

### **Förslag avseende gåvor mellan privatpersoner**

Det föreslås att gåvoförsändelser mellan privatpersoner ska undantas från krav på deklaration. När det gäller mervärdesskatten är de aktuella varorna i så gott som samtliga fall redan förvärvade inom landet, vilket innebär att skatten erlagts vid inköpstillfället. Eventuella mindre skillnader i mervärdesskattesatser, som kan uppkomma då mervärdesskattesatsen avseende viss vara förändrats över tid, exempelvis mellan 24 procent och 25,5 procent – bedöms vara av sådan marginell omfattning att ett system för att uppbära dessa differenser sannolikt skulle innebära större administrativ börda än nytta.

Ett tröskelvärde kunde alternativt övervägas avseende när krav på deklaration avseende gåvor ska uppkomma.

#### **Förslag avseende försäljning mellan privatpersoner**

För försäljning mellan privatpersoner bör det övervägas att tillämpa ett tröskelvärde för när deklarationsskyldighet ska inträda, särskilt för varor med högre värde såsom begagnade bilar eller annat kapitalgods. Handeln med begagnade varor av lågt värde mellan privatpersoner förväntas vara begränsad på grund av höga porto- och fraktkostnader i relation till varans värde. Handeln med begagnade varor av lågt värde bör kunna undantas från krav på deklaration. I regel rör det sig om unionsvaror som redan beskattats nationellt.

#### **Förslag avseende privatpersoners egna tillhörigheter**

Avseende privatpersoners egna tillhörigheter är försändelserna typiskt sett små och av låg ekonomisk betydelse. Det rör sig oftast om exempelvis kvarglömda klädesplagg, glasögon eller liknande föremål. Det nuvarande deklarationsförfarandet framstår som oproportionerligt betungande, särskilt eftersom det kräver att privatpersoner bifogar resedokument. Denna administrativa börda leder ofta till att mottagare avstår från att hämta sina försändelser. En förenklad hantering för denna kategori av lågvärdessändningar genom att ta bort krav på deklaration skulle därför vara ändamålsenlig och bidra till ett mer effektivt varuflöde.

#### **Övriga förslag och utredningsfrågor**

Landskapsregeringen beskriver i det följande möjliga övriga förenklingsförslag och frågeställningar som borde utredas. Därvid rör det sig om förslag inom e-handel, frågor kring leveranser och sekretessfrågor avseende laboratorieprover.

#### **Förslag avseende företag till konsumentflöden, e-handel, inklusive handel med begagnade varor via e-handelsplattformar**

Det föreslås att finländska mervärdesskatteregistrerade företag ges möjlighet att sälja varor inklusive mervärdesskatt till privatpersoner på Åland i stöd av sitt FO-nummer, typiskt sett avser detta e-handel. Motsvarande systematik på motsvande sätt skulle gälla försändelser från Åland till riket. En sådan ordning bedöms gynna den finländska e-handeln samtidigt som den skulle underlätta handel och logistiska processer för mottagare på Åland.

För att säkerställa transparens och korrekt redovisning föreslås att försäljningen till Åland särredovisas i säljarens mervärdesskattedeklaration, exempelvis genom att särskilda rader införs. Transaktionerna kan enkelt identifieras exempelvis via filtrering på postnummer i leverantörens affärssystem. Detta skulle även möjliggöra en mer effektiv och rättssäker hantering samt underlätta returflöden och andra specialförfaranden.

Konsekvensen av en sådan lösning är att risken för felaktig eller avsiktligt manipulerad mervärdesskatt elimineras. Då kunden betalar finländsk mervärdesskatt direkt till den finländska leverantören minskar risken för att olika mervärdeskattesmodeller blandas eller att importörer försöker undvika skatteplikt. Systemet skulle därmed stärka regel efterlevnaden och förbättra förutsebarheten för såväl företag som myndigheter.

I dagsläget uppger importören uppgifter direkt i Tullens webbsystem för import. Transportbolagen skulle även fortsättningsvis lämna ankomstänmälningar på samma sätt som i nuläget och med oförändrad informationsmängd, vilket säkerställer spårbarhet och möjliggör audit-trail av varuflödet. Importörer som redan har erlagt mervärdesskatt till den finländska säljaren bör däremot inte behöva genomföra en separat tulldeklaration vid införseln till Åland, eftersom skatten redan hanterats korrekt i ursprungsledet. Den finländska säljaren redovisar mervärdesskatt för försäljning i Finland, och om Skatteförvaltningen så kräver, kan försäljningen till Åland redovisas på en särskild rad i mervärdesskattedeklarationen för att ytterligare underlätta kontroll och transparens.

#### **Förtydligande av problematiken kring definitionen av när en vara anses ha finländsk status och omfattas av nationell process**

En ytterligare central fråga rör när en vara omfattas av nationella importförfaranden. Den praktiska problematiken blir särskilt tydlig vid leveranser som ursprungligen kommer från ett annat land, exempelvis Sverige, men som transporteras via riket innan de sänds vidare till Åland. I många fall är agenturen eller avsändarens logistikpartner belägen i riket och transportören saknar information om varan vid något tidigare skede har deklarerats som import till Finland.

Om transportören inte kan verifiera att varan redan är införd och tullbehandlad i Finland, betraktar logistiksystemen och ofta även myndighetsprocesserna försändelsen mellan Finland och Åland som en import från ett EU-land. Detta trots att varan i praktiken redan kan ha deklarerats till Finland på korrekt sätt. Denna osäkerhet skapar en risk för felaktig hantering samt administrativ belastning både för näringslivet och Tullen. Kortfattat kan man sammanfatta det hela med att logistikaktörerna har svårt att veta om försändelsen är finländsk eller inte på grund av bristande information. Detta leder till att EU-importer görs på finländskt gods och nationella skattegränsimporter görs på EU-gods.

Den mest centrala frågan är hur Tullen definierar varans status i dessa situationer:

- När anser Tullen att en vara övergår till att vara en "finländsk" vara, det vill säga en unionsvara som omfattas av nationella importförfaranden?

#### **Avslutande av exporter till Åland**

Gods som exporteras från annat EU-land, via Finland, till Åland ska enligt nuvarande regelverk avslutas vid sista tullkontor innan det lämnar EU:s skatteområde. I nuläget är det inte möjligt att avsluta en EU-export på Åland. Varken Tullen eller importören på Åland



kan avsluta exporten. Transportören i riket har oftast inte kännedom om att en export ska avslutas i riket.

Möjligheten att i riket avsluta en export av den här typen är för närvarande en utmaning. Närmaste tullkontor som kan avsluta en transport enligt det nu sagda återfinns i Torneå. I övrigt finns alternativet att med hjälp av Tullens rörliga enhet i riket avsluta transporten. Såvitt känt tillåter Tullen inte att dessa exporter avslutas vid Helsingfors flygplats eller med hjälp av ett tullkontor längs vägen till Åland. Blir exporten inte avslutad, drabbar detta leverantören och handeln till Åland blir påverkad när flödet av varor och gods inte fungerar tillfredställande. I sammanhanget kan noteras att för det fall samma gods transporterades från annat EU-land via Sverige skulle en åländsk transportör kunna avsluta exporten i det svenska tullsystemet.

- Landskapsregeringen finner att det borde utredas om någon åtgärd härvid kunde genomföras.

#### **Laboratorieprover**

En särskild fråga rör laboratorieprover som skickas utan yttre märkning av integritets- och sekretessskäl, exempelvis test kit för medicinska analyser. Avsaknaden av märkning innebär att dessa försändelser riskerar att felaktigt styras in i förtullningsprocessen om produktions- eller sorteringspersonal inte känner igen emballagets karaktär. Detta medför dels betydande integritetsrisker dels operativa störningar. Det bör därför övervägas om rutiner, informationsinsatser eller särskilda undantag krävs för att säkerställa att denna typ av försändelser hanteras korrekt och utan risk för att sekretessbelagda prov förs in i tullprocessen.

#### **Ytterligare frågeställningar**

Landskapsregeringen förbehåller sig möjligheten att skicka in ytterligare frågeställningar som borde utredas till arbetsgruppen. Vidare borde arbetet med förenklingar av skattegränsen ske kontinuerligt och långsiktigt i samarbete med Finansministeriet.

Minister

Mats Perämaa

Byråchef

Runa Tufvesson

BILAGOR

Yttrande från Ålands Näringsliv  
Yttrande från Företagarna på Åland